

УДК 37.035:37.018.43:37.091.12

[https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3\(11\)-314-325](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3(11)-314-325)

Салига Наталія Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, тел.: (0342) 75-23-51, <https://orcid.org/0000-0001-6097-9669>

Калюжний Назарій Ярославович аспірант, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, тел.: 0953506944, <https://orcid.org/0009-0007-1581-6570>

РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглянуто роль громадянського виховання у формуванні національної ідентичності студентської молоді в умовах суспільно-політичних трансформацій та військових викликів. Визначено, що громадянське виховання є важливим механізмом соціалізації, спрямованим на зміцнення національної свідомості, патріотичних цінностей та активної громадянської позиції молодого покоління. Доведено, що формування національної ідентичності студентської молоді є складним багатофакторним процесом, що охоплює когнітивний, емоційно-ціннісний, поведінковий, культурно-духовний, лінгвістичний, політичний та інформаційно-комунікаційний компоненти.

Сформовано основні підходи до громадянського виховання в яких виокремлено інформаційно-просвітницькі, практично-орієнтовані, інтерактивні та цифрові методи, що сприяють ефективному формуванню національної ідентичності молоді. Показано, що поєднання теоретичних знань із практичною громадянською активністю дозволяє студентам усвідомити свою роль у суспільстві, розвивати критичне мислення та протистояти інформаційним маніпуляціям.

Особливу увагу приділено значенню громадянського виховання в умовах війни, коли питання національної ідентичності набуває стратегічного значення. Виявлено, що війна не лише посилила необхідність патріотичного виховання, а й сприяла перегляду освітніх програм та впровадженню нових підходів до громадянської освіти. Досліджено взаємозв'язок громадянського виховання та стійкості молоді до зовнішніх ідеологічних впливів, підкреслено роль національної культури та мови у процесах національної ідентифікації.

Обґрунтовано, що громадянське виховання у системі вищої освіти має бути інтегрованим у навчальні програми та позааудиторну діяльність. Розробка інноваційних методик, адаптованих до сучасних реалій, сприятиме вихованню свідомих громадян, здатних не лише усвідомлювати свою національну приналежність, а й брати активну участь у відбудові та розбудові держави.

На основі проведеного аналізу зроблено висновки про необхідність подальших досліджень ефективності існуючих підходів до громадянського виховання та розробки нових стратегій, спрямованих на посилення національної ідентичності студентської молоді в Україні.

Ключові слова: громадянське виховання, національна ідентичність, студентська молодь, громадянська свідомість, державотворчий процес, історична пам'ять, освітні технології, навчання.

Salyha Nataliya Mykolaivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy and Educational Management named after Bohdan Stuparyk, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, tel.: (0342) 75-23-51, <https://orcid.org/0000-0001-6097-9669>

Kalyuzhnyy Nazariy Yaroslavovych PhD Student, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, tel.: 0953506944, <https://orcid.org/0009-0007-1581-6570>

THE ROLE OF CIVIC EDUCATION IN FORMING THE NATIONAL IDENTITY OF STUDENT YOUTH IN UKRAINE

Abstract. The article examines the role of civic education in shaping the national identity of student youth in the context of socio-political transformations and military challenges. It is determined that civic education is an important mechanism of socialization aimed at strengthening national consciousness, patriotic values, and the active civic engagement of the younger generation. It has been proven that the formation of national identity among student youth is a complex, multifactorial process that encompasses cognitive, emotional-value, behavioral, cultural-spiritual, linguistic, political, and informational-communicative components.

The study outlines the main approaches to civic education, highlighting informational-educational, practical-oriented, interactive, and digital methods that contribute to the effective formation of national identity among young people. It is demonstrated that the combination of theoretical knowledge with practical civic engagement enables students to understand their role in society, develop critical thinking, and resist informational manipulation.

Special attention is given to the significance of civic education in wartime conditions, where the issue of national identity acquires strategic importance. It has

been found that the war has not only intensified the need for patriotic education but has also prompted a revision of educational programs and the introduction of new approaches to civic education. The interconnection between civic education and the resilience of youth to external ideological influences is explored, emphasizing the role of national culture and language in national identification processes.

It is substantiated that civic education in the higher education system should be integrated into academic curricula and extracurricular activities. The development of innovative methodologies adapted to contemporary realities will contribute to fostering conscious citizens who not only recognize their national affiliation but also actively participate in the reconstruction and development of the state.

Based on the conducted analysis, conclusions are drawn regarding the need for further research on the effectiveness of existing approaches to civic education and the development of new strategies aimed at strengthening the national identity of student youth in Ukraine.

Keywords: civic education, national identity, student youth, civic consciousness, state-building process, historical memory, educational technologies, learning.

Постановка проблеми. В умовах війни в Україні питання формування національної ідентичності студентської молоді набуває особливої гостроти. Російська агресія не лише створює безпосередні загрози територіальній цілісності та суверенітету держави, а й спрямована на руйнування української культурної, мовної та національної ідентичності. У такій ситуації громадянське виховання стає одним із ключових інструментів зміцнення національної самосвідомості, формування патріотичних цінностей та активної громадянської позиції молодого покоління.

Однією з основних проблем є недостатня інтеграція громадянського виховання у систему вищої освіти, що ускладнює процес формування національної свідомості та стійкості студентів до інформаційних ідеологічних впливів. Війна вимагає переосмислення підходів до громадянського виховання, впровадження нових освітніх методик, спрямованих на формування в молоді почуття відповідальності за майбутнє країни, усвідомлення цінності державності та готовності до активної участі у її відбудові.

Нормативно-правове забезпечення процесу формування української національної та громадянської ідентичності закріплене у низці державних документів, зокрема у Законі України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» [1] та Постанові КМУ «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки» [2]. Зазначені доку-

менти визначають ключові пріоритети державної політики у сфері громадянського виховання та формування національної самосвідомості молодого покоління, що є особливо важливим в умовах сучасних суспільно-політичних викликів, зокрема збройної агресії проти України. Вони спрямовані на посилення національної єдності, виховання патріотизму, стійкості до зовнішніх інформаційних впливів та формування активної громадянської позиції студентської молоді.

Однак практична реалізація цих нормативно визначених засад потребує подальших наукових досліджень, спрямованих на вдосконалення методології громадянського виховання, адаптацію освітніх програм до сучасних умов та інтеграцію ефективних педагогічних технологій у навчальний процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню громадянського виховання у формуванні національної ідентичності займалися такі українські вчені: К.Журба, В. Кремень, О. Кірдан, Т. Михеєва, Ю. Маліновський, О. Мозолук, Г. Філіпчук, Т. Франчук та інші. Водночас, з огляду на динамічні суспільно-політичні зміни та виклики, зумовлені війною, тема потребує подальшого наукового осмислення, зокрема щодо розробки новітніх підходів до громадянського виховання у контексті збереження й утвердження національної ідентичності студентської молоді.

Мета статті – дослідження ролі громадянського виховання у формуванні національної ідентичності студентської молоді в Україні.

Виклад основного матеріалу. Одним із ключових аспектів розвитку особистості в сучасному суспільстві є її національна ідентичність, що визначає належність до певної культурної, мовної та історичної спільноти. Формування національної ідентичності відбувається під впливом багатьох чинників, серед яких особливе місце займає громадянське виховання, яке сприяє засвоєнню цінностей, норм і традицій, що об'єднують націю. Вищі навчальні заклади відіграють важливу роль у цьому процесі, оскільки саме в студентські роки молодь активно формує власні світоглядні орієнтири, усвідомлює громадянську відповідальність та визначає свою роль у суспільстві. Теоретичне осмислення поняття національної ідентичності, її структурних компонентів та механізмів формування є важливим кроком до розуміння ролі громадянського виховання в цьому процесі.

Національна ідентичність – це усвідомлення особистістю своєї належності до певної нації, спільність з її культурними, історичними, мовними та соціальними традиціями, а також відчуття відповідальності за її розвиток і збереження. Вона формується під впливом соціальних, політичних, історичних та освітніх чинників і проявляється у самоідентифікації людини з національною спільнотою, прийнятті її цінностей, норм та ідеалів. Національна ідентичність є інтеграційним чинником суспільства, що сприяє його згуртованості, формуванню патріотизму та громадянської відповідальності [3].

На рис.1 складові національної ідентичності.

Когнітивна (пізнавальна) складова	• передбачає усвідомлення індивідом своєї належності до певної нації, знання її історії, культури, мови, традицій та символіки
Емоційно-ціннісна складова	• виявляється у почутті гордості за свою національну приналежність, любові до батьківщини, патріотизмі, а також у прийнятті національних цінностей і норм
Поведеннєва (діяльнісна) складова	• визначає готовність особи активно діяти в інтересах своєї нації, брати участь у суспільно-політичному житті, зберігати та передавати культурну спадщину
Культурно-духовна складова	• охоплює систему традицій, норм, звичаїв, релігійних та моральних принципів, що формують унікальність національної спільноти
Лінгвістична складова	• пов'язана з мовною самоідентифікацією, використанням і збереженням рідної мови як важливого елемента національної свідомості
Політична складова	• виражається у підтримці державної незалежності, національного суверенітету, демократичних цінностей та правових норм, що забезпечують існування нації як політичної спільноти
Інформаційно-комунікаційна складова	• включає здатність критично оцінювати інформацію, протидіяти дезінформації та формувати усвідомлене ставлення до національних і міжнародних подій

Рис. 1 Складові національної ідентичності

Джерело: сформовано авторами на основі [4,5]

Національна ідентичність виступає ключовим чинником консолідації суспільства, забезпечуючи його цілісність та стійкість перед викликами глобалізації, інформаційної війни та культурної асиміляції. Вона не є сталою категорією, а формується та трансформується під впливом історичних, політичних, економічних і соціальних процесів, що відбуваються як на національному, так і на міжнародному рівнях. Важливу роль у її збереженні відіграє освіта, державна політика, культурні інституції та громадянська активність, оскільки саме вони сприяють передаванню цінностей та норм, що визначають унікальність нації. Сучасні технології та інформаційне середовище створюють як нові можливості для поширення національної культури, так і загрози її розмивання, що вимагає формування критичного мислення та здатності до усвідомленого сприйняття інформації.

Національна ідентичність є не лише визначальною характеристикою окремої особи чи соціальної групи, а й одним із ключових чинників державної

безпеки, суспільної згуртованості та довгострокової стійкості країни в умовах глобальних змін. Вона відіграє важливу роль у збереженні культурної спадщини, підтримці демократичних інститутів та формуванні єдиного інформаційного простору, що протидіє зовнішнім ідеологічним впливам. Водночас процес її становлення та зміцнення залежить не лише від історичних передумов і державної політики, а й від рівня громадянської свідомості, яку необхідно плекати через систему освіти, культурні ініціативи та активну суспільну взаємодію. Саме громадянське виховання стає важливим інструментом не тільки для засвоєння національних цінностей, а й для розвитку критичного мислення, формування відповідальності за майбутнє країни та усвідомлення особистої ролі в її розбудові. Завдяки цьому молоде покоління не лише переймає традиції та ідентичнісні маркери нації, а й стає носієм активної громадянської позиції, здатної забезпечити сталий розвиток суспільства та його ефективну інтеграцію у світову спільноту.

Процес формування національної ідентичності є багатогранним і відбувається під впливом різних чинників, які взаємопов'язані між собою та охоплюють когнітивну, емоційно-ціннісну, поведінкову, культурно-духовну, лінгвістичну, політичну та інформаційно-комунікаційну складові. Взаємодія цих елементів забезпечує не лише усвідомлення індивідом своєї приналежності до певної нації, а й формування стійкої національної самосвідомості, що проявляється у готовності брати активну участь у суспільному житті, зберігати культурну спадщину, підтримувати демократичні цінності та відстоювати незалежність своєї держави. Важливим інструментом у цьому процесі виступає громадянське виховання, яке виконує функцію інтеграційного механізму, що сприяє гармонізації суспільних відносин, розвитку патріотичних почуттів, соціальної відповідальності, здатності до критичного мислення та усвідомленого прийняття рішень. Особливої уваги потребує студентська молодь, оскільки саме вона є носієм майбутніх змін та трансформацій у суспільстві. Завдяки цілеспрямованому громадянському вихованню молодь здобуває необхідні знання, навички та ціннісні орієнтири, що дозволяють їй не лише адаптуватися до сучасних суспільних викликів, а й активно впливати на процеси демократизації, соціальної мобільності та національної консолідації. Таким чином, національна ідентичність, будучи складним і багатовимірним явищем, потребує системного підходу до її формування, в якому ключову роль відіграє виховання свідомого, відповідального й соціально активного громадянина, здатного критично оцінювати інформаційний простір, приймати самостійні рішення та ефективно діяти в інтересах власної держави.

В табл.1 представлено основні аспекти громадянського виховання та їх значення у формуванні національної ідентичності студентської молоді.

Наведені аспекти розкривають ключові напрями виховного впливу, що сприяють зміцненню національної свідомості, підтримці демократичних цінностей, збереженню культурної спадщини та активній громадянській позиції молодого покоління.

Таблиця 1

Роль громадянського виховання у формуванні національної ідентичності студентської молоді

№ п.п.	Аспект	Значення у формуванні національної ідентичності
1.	Формування громадянської свідомості	Формує відповідальне ставлення до суспільства, нації та держави, сприяє розумінню прав і обов'язків громадянина.
2.	Зміцнення патріотизму	Стимулює любов до Батьківщини, повагу до історії, національних символів та державності.
3.	Збереження національної культури	Забезпечує збереження та передачу традицій, мови, звичаїв і культурних надбань між поколіннями.
4.	Розвиток соціальної активності	Сприяє активній участі студентської молоді у громадських ініціативах, волонтерстві, соціальних проектах.
5.	Протидія дезінформації	Формує критичне мислення, стійкість до маніпуляцій та дезінформації, сприяє розвитку інформаційної грамотності.
6.	Підтримка демократичних цінностей	Виховує повагу до прав людини, свободи слова, рівності, толерантності, сприяє розвитку демократичного суспільства.
7.	Інтеграція молоді в суспільство	Допомагає студентам адаптуватися до суспільних реалій, усвідомлювати свою роль у його розвитку та брати активну участь у державотворчих процесах.

Джерело: сформовано авторами

В умовах сучасних викликів, спричинених збройним конфліктом, важливим завданням держави та суспільства є зміцнення національної єдності та стійкості громадян. Одним із ключових механізмів, що забезпечує збереження національної ідентичності та консолідацію суспільства, є громадянське виховання, яке спрямоване на формування патріотичних цінностей, активної громадянської позиції та усвідомлення молоддю своєї ролі у розбудові держави. Війна актуалізувала питання збереження національної самосвідомості, протидії інформаційним загрозам та посилення соціальної відповідальності молодого покоління. Саме в цьому контексті громадянське виховання виступає важливим фактором не лише освітнього процесу, а й державотворчих змін, що сприяють формуванню нової генерації громадян, готових активно долучатися до відбудови країни та захисту її національних інтересів.

Формування громадянської свідомості є основою стійкого демократичного суспільства, особливо в умовах війни, коли надзвичайно важливими є консолідація населення, підтримка державних інституцій та мобілізація внутрішніх ресурсів для протидії агресору. У цей період громадянське виховання сприяє не лише розвитку почуття відповідальності перед суспільством і державою, а й формуванню активної громадянської позиції, що виявляється у волонтерській діяльності, інформаційному спротиві та соціальній підтримці військових і переселенців.

Зміцнення патріотизму в молодіжному середовищі є важливим фактором консолідації суспільства, що забезпечує його стійкість та здатність до опору в умовах воєнних викликів. Молодь повинна усвідомлювати значущість національної незалежності, історичної спадщини, державних символів і культурних традицій, адже саме вони формують основу національної ідентичності та сприяють збереженню державності. Війна продемонструвала, що патріотичне виховання виходить за межі теоретичних концепцій і набуває конкретного практичного значення. Воно сприяє формуванню готовності молодого покоління до активної участі у захисті країни, підтримці її суверенітету та післявоєнній відбудові. Освіта та громадянське виховання в цей період мають бути спрямовані не лише на роз'яснення історичного контексту, а й на розвиток особистої відповідальності, соціальної активності та прагнення до конструктивних змін на благо держави.

Збереження національної культури в період військових дій є не менш важливим, адже культура та мова є фундаментальними складовими ідентичності будь-якої нації. Громадянське виховання сприяє передачі традицій, популяризації української мови, збереженню культурної спадщини та формуванню ціннісних орієнтирів молодого покоління. Активне використання української мови, підтримка національного мистецтва, літератури та народних традицій стає не лише питанням особистого вибору, а й елементом національного спротиву.

Розвиток соціальної активності студентської молоді в умовах війни має важливе значення для згуртування суспільства та надання допомоги тим, хто цього потребує. Волонтерські ініціативи, громадські рухи та соціальні проєкти дозволяють молодим людям реалізовувати свої громадянські обов'язки, відчувати свою значущість та вплив на суспільні процеси. Особливої актуальності набуває залучення студентської молоді до інформаційного фронту, де вони можуть сприяти поширенню правдивої інформації та протидіяти дезінформації.

Протидія дезінформації в умовах війни є одним із найважливіших викликів для українського суспільства, оскільки інформаційна безпека безпосередньо впливає на національну стійкість, громадянську свідомість та формування колективної ідентичності. Ворожі інформаційні кампанії спрямовані на

підрив довіри до державних інституцій, деморалізацію населення та створення хибних уявлень про політичну та соціальну реальність. У цьому контексті громадянське виховання відіграє ключову роль у формуванні здатності молоді критично оцінювати інформаційні потоки, аналізувати джерела, розпізнавати маніпулятивні технології та не піддаватися пропаганді. Освітні заклади мають активно впроваджувати методики розвитку критичного мислення, навчати студентів медіаграмотності та навичкам інформаційної безпеки, що дозволить їм не лише захищатися від дезінформації, але й активно протистояти їй.

Підтримка демократичних цінностей та інтеграція молоді в суспільство є необхідними умовами для сталого розвитку України як незалежної європейської держави. Громадянське виховання допомагає молоді усвідомити значення верховенства права, прав людини, свободи слова та толерантності, що є фундаментальними основами демократичного суспільства. В умовах війни ці принципи набувають ще більшої значущості, оскільки їх захист є важливою складовою боротьби України за свою незалежність і європейське майбутнє.

Отже, громадянське виховання є критично важливим чинником у формуванні національної ідентичності студентської молоді в умовах війни. Воно сприяє зміцненню патріотизму, усвідомленню відповідальності за долю країни, формуванню громадянської активності та збереженню національних цінностей. У цей складний період роль освіти у вихованні свідомих громадян набуває першочергового значення, а її ефективність безпосередньо впливає на майбутнє українського суспільства.

Основні методи громадянського виховання можна поділити на певні групи, які представлено нижче.

1. Інформаційно-просвітницькі методи:

- лекції та семінари спрямовані на ознайомлення студентів з історією, культурою, правовими основами держави та принципами громадянського суспільства;
- публічні дискусії та дебати сприяють розвитку критичного мислення, формуванню власної думки щодо соціально-політичних процесів та активної участі у суспільному житті;
- перегляд і аналіз документальних та художніх фільмів використовується для формування історичної пам'яті та емоційного залучення до національних ідей.;
- екскурсії та тематичні поїздки допомагають студентам відвідувати історичні місця, музеї та меморіали, що сприяє усвідомленню значення культурної та історичної спадщини.

2. Практично-орієнтовані методи:

- волонтерська діяльність залучає студентів до благодійних та соціальних ініціатив, що сприяє розвитку громадянської відповідальності та солідарності;

- проєктна діяльність передбачає виконання студентами соціальних і патріотичних проєктів, які спрямовані на вирішення актуальних проблем суспільства;

- громадські ініціативи надають можливість студентам брати участь у патріотичних акціях, соціальних кампаніях та заходах із захисту прав людини, що сприяє розвитку громадянської свідомості та активності;

- військово-патріотичне виховання дозволяє студентам брати участь у заходах, пов'язаних із військовою підготовкою, вивченням основ безпеки та цивільного захисту, а також популяризацією діяльності Збройних Сил України.

3. Методи неформальної освіти:

- студентське самоврядування сприяє розвитку лідерських якостей, відповідальності за прийняття рішень та взаємодії у колективі;

- менторські програми та наставництво забезпечують обмін досвідом між студентами та громадськими діячами, а також участь у молодіжних форумах і конференціях;

- культурно-просвітницькі заходи включають проведення мистецьких виставок, театральних постановок та концертів, присвячених національній тематиці.

4. Інтерактивні методи навчання:

- рольові та ситуаційні ігри сприяють розвитку соціальних навичок, умінню діяти у складних громадських ситуаціях та аналізувати суспільні виклики;

- метод кейсів (case study) передбачає розгляд реальних життєвих ситуацій та аналіз шляхів їх вирішення з точки зору національних інтересів та громадянської відповідальності;

- форум-театри та симуляційні вправи дозволяють студентам моделювати різні суспільні сценарії та приймати громадянські рішення в умовах невизначеності.

5. Цифрові та медіа-освітні методи:

- онлайн-курси та вебінари забезпечують використання цифрових платформ для громадянської освіти, ознайомлення з демократичними принципами, конституційними правами та історією України;

- соціальні мережі виступають засобом громадянського виховання, сприяючи популяризації патріотичних ідей, розвінчуванню фейків та поширенню правдивої інформації про події в Україні;

- медіаграмотність навчає студентів аналізувати інформаційні джерела, критично оцінювати медіаповідомлення та уникати маніпуляцій.

Методи громадянського виховання у формуванні національної ідентичності студентської молоді охоплюють як традиційні, так і інноваційні підходи,

що сприяють розвитку патріотизму, громадянської свідомості та активної соціальної позиції. Використання інформаційно-просвітницьких, практично-орієнтованих, інтерактивних та цифрових методів забезпечує комплексний вплив на молодь, сприяючи її інтеграції у суспільне життя та підготовці до активної участі у розбудові держави. У сучасних умовах особливо важливим є поєднання освітніх технологій із практичними формами діяльності, що дозволяє ефективно формувати національну ідентичність та стійкість до інформаційних загроз.

Висновки. Отже, громадянське виховання відіграє ключову роль у формуванні національної ідентичності студентської молоді, особливо в умовах сучасних викликів, спричинених збройною агресією та глобалізаційними процесами. Воно сприяє розвитку патріотизму, громадянської відповідальності, критичного мислення та активної участі молоді у суспільному житті. Використання комплексного підходу, що включає інформаційно-просвітницькі, практично-орієнтовані, інтерактивні та цифрові методи, дозволяє забезпечити стійкість студентської молоді до інформаційних загроз, сприяти її інтеграції у демократичне суспільство та підготувати до активної ролі у відбудові держави. Формування національної ідентичності є не лише освітнім завданням, а й стратегічним пріоритетом держави, що потребує подальших наукових досліджень та удосконалення методик громадянського виховання у закладах вищої освіти.

Література:

1. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності: Закон України від 13.12.2022 № 2834-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
2. Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки: Постанова КМУ від 9 жовтня 2020 р. № 932, Київ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2020-%D0%BF#Text>
3. Нікуліна В. О. Щодо сутності поняття «національна ідентичність». *Мистецька освіта у міждисциплінарному вимірі : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Харків, 4–5 черв. 2024 р.) / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; за заг. ред. О. О. Матвєєвої. Харків, 2024. С. 94–98.*
4. Філіпчук, О. Р. Формування національної ідентичності особистості в умовах сучасних викликів. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 2024. (8). URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13284347>
5. Пісоцька К., Бурмистрова Є. Особливості національної ідентичності української молоді в умовах російсько-української війни. *Науковий вісник ДДУВС, Спеціальний випуск* №2, 2023. С. 40-44.

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2022). *Pro osnovni zasady derzhavnoi polityky u sferi utverdzhennia ukraïnskoi natsionalnoi ta hromadianskoi identychnosti* [On the Basic Principles of State Policy in the Sphere of Affirmation of Ukrainian National and Civic Identity]. Law of Ukraine No. 2834-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text> [in Ukrainian].

2. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). *Pro zatverdzhennia planu dii shchodo realizatsii Stratehii natsionalno-patriotychnoho vykhovannia na 2020-2025 roky* [On the Approval of the Action Plan for the Implementation of the Strategy of National-Patriotic Education for 2020-2025]. Resolution No. 932. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

3. Nikulina, V. O. (2024). *Shchodo sutnosti poniattia "natsionalna identychnist"* [On the Essence of the Concept of "National Identity"]. *Art Education in the Interdisciplinary Dimension: Proceedings of the III All-Ukrainian Scientific-Practical Conference (Kharkiv, June 4-5, 2024)*. H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, under the general editorship of O. O. Matveieva. Kharkiv, pp. 94–98 [in Ukrainian].

4. Filipchuk, O. R. (2024). *Formuvannia natsionalnoi identychnosti osobystosti v umovakh suchasnykh vyklykiv* [Formation of National Identity of the Individual in the Conditions of Modern Challenges]. *Pedagogical Academy: Scientific Notes*, (8). Retrieved from <https://doi.org/10.5281/zenodo.13284347> [in Ukrainian].

5. Piszka, K., & Burmistrova, Ye. (2023). *Osoblyvosti natsionalnoi identychnosti ukrainskoi molodi v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny* [Features of National Identity of Ukrainian Youth in the Context of the Russo-Ukrainian War]. *Scientific Bulletin of DDUVS, Special Issue No. 2*, pp. 40-44 [in Ukrainian].